

Učenje oponašanjem

Višnjić, Tanita

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:309042>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

TANITA VIŠNJIĆ

UČENJE OPONAŠANJEM

Završni rad

Pula, rujan, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

TANITA VIŠNJIĆ
UČENJE OPONAŠANJEM

Završni rad

JMBAG: 0242013337, redoviti student

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij predškolski odgoj

Predmet: Talijanski jezik

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Filologija

Znanstvena grana: Romanistika

Mentor: doc.dr.sc. Lorena Lazarić

Pula, rujan, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana _____, kandidatkinja za prvostupnicu _____ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile
u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

Uvod.....	1
1. Dječja igra	3
1.2. Povijest dječje igre	6
1.3. Uloga igre u razvoju djeteta.....	11
2. Rano učenje stranog jezika	15
2.1. Kako uči dijete rane i predškolske dobi?	15
2.2. Usvajanje jezika u ranoj i predškolskoj dobi.....	17
2.3. Usvajanje materinskog jezika.....	19
2.4. Usvajanje stranog jezika	21
2.5. Faze učenja stranog jezika	22
2.6. Prednosti učenja stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi	24
3. Metoda poučavanja pokretom	27
3.1. Specifičnosti metode poučavanja pokretom.....	28
3.2. Negativna strana metode poučavanja pokretom.....	29
3.3. Primjena metode poučavanja pokretom.....	29
3.4. Poticajno okruženje za komunikaciju na stranom jeziku	30
3.5. Usavršavanje odgajatelja	30
4. Metodologija istraživanja	31
4.1. Predmet istraživanja.....	31
4.2. Cilj istraživanja	31
4.3. Postupak istraživanja i instrumenti	32
4.4. Osvrt na rezultate.....	35
5. Zaključak	36
6. Literatura	37
7. Sažetak	41

Uvod

Igra je spontana dječja aktivnost pomoću koje dijete istražuje sebe i svoju okolinu, spoznaje nova znanja i spoznaje, izražava svoje misli, osjeća i poteškoće. Pravu i točnu definiciju što je to dječja igra teško je objasniti. Brojni istraživači pokušali su odgovoriti na to pitanje, a ovisno o njihovom području interesa i istraživanja definicija je iznesena i predočena na drukčiji način. Međutim, svi se slažu u jednome – igra je nužna za djetetov razvoj.

Prema Konvenciji o pravima djeteta¹ od 20. studenog 1989. godine Opća skupština Ujedinjenih naroda ozakonila je osnovna dječja prava. Jedno od glavnih dječjih prava je upravo i pravo na igru. Igra prema tome nije samo zabava već i najprirodniji i najlakši oblik učenja jer je dijete u igri uvijek uključeno i motivirano. U igri dijete razvija i različite oblike ponašanja i osobnosti poput razvijanja osjećaja sigurnosti, samokontrole, samostalnosti, samopouzdanja, ali uči se i komunicirati i surađivati s drugim osobama.

Cilj ovoga rada je prikazati kako djeca uz igru mogu puno toga naučiti, pa čak i strani jezik. Na samom početku rada dotaknut ćemo se teorijske problematike dječje igre te pokušati prikazati koje sve prednosti ona donosi djetetu. Današnju dječju igru usporedit ćemo s onom u povijesti, a isto tako spomenut ćemo i kako su se djeca igrala u davnim vremenima, jer igra nije nešto novo i "iz modernog današnjeg doba". Dječja igra javlja se s početkom civilizacije, a to nam dokazuju i povijesni izvori. Iako se ona znatno promijenila, neke igre, ali i razmišljanja zadržana su i do danas.

Dijete ima mogućnost učiti kroz igru pa se njegovo učenje uvelike razlikuje od procesa učenja odrasle osobe. Učenjem kroz igru i istraživanjem dijete usvaja velik broj informacija od osoba koje ga okružuju, a njegova želja za istraživanjem svijeta potaknuta je emocijama i nagonima. Na sličan način dijete uči materinski i strani jezik. S razvojem globalizacije poznavanje više različitih stranih jezika u današnjem društvu postaje nužno. Upravo zato što djeca imaju priliku na lakši način usvojiti strani jezik potrebno je poticati učenje stranih jezika od najranije dobi. U ovom radu prikazat ćemo

¹ Konvencija o pravima djeteta. Dostupno na: <https://gov.hr/moja-uprava/obitelji-i-zivot/roditeljstvo/prava-djeteta/531>[Pristupljeno: 19. rujna 2020.]

istraživanje u kojem su djeca putem metode oponašanja usvojila prve riječi iz talijanskog jezika. Učenjem prvih riječi stranoga jezika stvorili smo podlogu za daljnje učenje novog jezika.

1. Dječja igra

Svako dijete od svoga rođenja postepeno istražuje svijet i svoje mogućnosti. Najlakše uči i stječe nova znanja kroz igru pa slobodno možemo kazati da je pojam djetinjstva usko vezan uz igru. Postoje različite definicije pojma dječje igre jer je igru nemoguće opisati pomoću samo jedne definicije. Ona je predmet različitih znanosti poput psihologije, pedagogije, antropologije, etnologije, sociologije itd. Jednima definicija igre zadovoljava određenje i sistematizaciju svojstva igre po kojima se ona razlikuje od ostalih aktivnosti, dok drugim autorima i istraživačima posebna je važnost igre u uzbuđenju koja se rađa prilikom igranja. Igra se može proučavati na različite načine pa iz toga proizlazi i pregršt različitih definicija. "Igru možemo definirati kao slobodno izabranu (usvojenu) psihofizičku djelatnost čiji sadržaj i forme kretanja omogućuju samo izražavanje djeteta i pružaju mu zadovoljstvo." (Kosinac 2009:17) Prema Mirjani Šagud (2015:94): "Igra je prirodna integracija svih ključnih razvojnih segmenata djeteta te najučinkovitiji i izuzetno produktivan medij napredovanja." Ona je, nastavlja Šagud (2015:93): "Aktivnost koja istodobno podupire različite aspekte cjelovitoga razvoja djeteta te ujedinjuje više područja njegova učenja." Rajić i Petrović-Sočo (2015:605) tvrde da: „Igru možemo nazvati dječjom praksom, slobodnim djelovanjem koje je izvan običnog, realnog života, no usprkos tomu može igrača potpuno zaokupiti.“ Hrvatski jezični portal² definira igru kao spontanu intelektualnu i tjelesnu aktivnost djeteta i kao sastavni dio odrastanja i razvijanja ličnosti, a u pedagogiji, sredstvo odgoja, obrazovanja i razvijanja stvaralačkih sposobnosti. Došen Dobud (2016) navodi i brojne primjere filozofa koji su u povijesti pokušavali dati definiciju dječje igre. Tako je na primjer prema Kantu igra sebi svrha jer se njome oblikuje i odgaja dijete. Huizinga (1970, prema Došen Dobud, 2016) navodi da je igra dobrovoljna radnja ili djelatnost, koja se odvija unutar utvrđenih vremenskih ili prostornih granica, prema dobrovoljno prihvaćenim, ali i beziznimno obaveznim pravilima, kojoj je cilj u njoj samoj, a prati je osjećaj napetosti i radosti te svijest da je ona nešto drugo, nego obični život. Duran (2003) je objašnjava kao slobodnu i spontanu aktivnost koju

²Hrvatski jezični portal. Pojam igre. Dostupno na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> [Pristupljeno: 1. kolovoza 2020.]

karakterizira divergentnost, odnosno ponašanje organizirano na nov i neobičan način. Specifičnost divergentnosti je to što ne postoji nešto što ne valja jer je svaka komponenta igre prihvatljiva i sebi svojstvena. Definicija igre možda donosi različita objašnjenja i shvaćanja, ali svi se slažu u jednome – igra je nužna za djetetov razvoj. Igra je zato i blisko vezana uz djetinjstvo jer dječje doba je doba u kojem su igranje, učenje i rad međusobno isprepleteni i upotpunjuju se.

Svaka igra ima važnu ulogu u cjelovitom razvoju djeteta. Ona je primarni način učenja o sebi, drugima i okolini koja nas okružuje. Poznata je gotovo svakom djetetu, instinktivna je, a pomoću nje formira se osobnost djeteta. Igram se dijete postepeno intelektualno razvija, odrasta, uči te usvaja različite vještine i društvene norme (prema Kralj 2012)³. Pri tome se razvijaju kognitivne, emocionalne, socijalne, društvene, tjelesne i motoričke sposobnosti. Kognitivne sposobnosti razvijaju se kroz učenje jezika, rješavanje problema, razvijanje kritičkog razmišljanja, zaključivanja na temelju iskustva, poticanje mašte i kreativnosti itd. Čitajući djeci slikovnice, pričajući priče, pjevajući pjesmice i brojalice potičemo razvijanje djetetovog govora pa tada ujedno dolazi i do razvijanja dječjeg vokabulara. Razvojem govora i komunikacijskih vještina dijete se sve lakše može snalaziti u novim situacijama. Socijalne, emocionalne i društvene sposobnosti podrazumijevaju kontakte s drugim ljudima. Postepenim stjecanjem socijalnih vještina u igri dijete suzbija strah od nepoznatih osoba pa time lakše uspostavlja komunikaciju i interakciju sa svojim vršnjacima, ali i s odraslima. Socijalne vještine stječu se i tako što se dijete igrom uči pratiti slijed igre, pravila, ali i dijeliti i razvijati odnose. Pri tome razvija društvene, emocionalne i socijalne odnose jer konstantno koristi interakciju s drugim ljudima, kako razgovarajući tako i pregovarajući i stvarajući kompromise. Dobrim razvijanjem socijalnih i komunikacijskih vještina dijete ima veću mogućnost kasnijih razvijanja novih prijateljstava i novih kontakata. Tjelesne i motoričke sposobnosti podrazumijevaju fizički razvoj djeteta. Dijete se igrom postepeno uči koristiti vlastite dijelove tijela poput ruku i nogu, uči se kretati, razvija snagu, brzinu, koordinaciju, ravnotežu, izdržljivost i agilnost.

³Zašto je igra važna za razvoj djece. Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> [Pristupljeno 16.kolovoza]

Igra je biološki, socijalno i psihološki nužna. Ona je svakome djetetu poput posla jer je njezin utjecaj nemjerljiv i neupitan. Igrom dijete razvija osjećaj sigurnosti, samostalnosti, samokontrole te jača samopouzdanje. Uči se i socijalnim vještinama te razvija svijest o značenju poštenja, ispravnih i neispravnih stvari, razumijevanja i hrabrosti. Svaka igra uključuje i neku vrstu istraživanja, otkrivanja u kojoj djeca slobodno mogu testirati granice svojih sposobnosti i znanja. Nije dovoljno da dijete samo promatra i sluša jer dijete mora samostalno otkrivati i istraživati. Dijete mora opipavati, mirisati, rastavljati, sastavljati i isprobavati, ali i pogriješiti jer time zadovoljava svoju znatiželju i postiže razvoj kakav treba doseći. Odnosno, možemo reći da igra gradi temelje za cjeloživotno učenje. Pružajući djeci bogato iskustvo igranja i pomažući roditeljima da razumiju važnost razigranog učenja u dječjim životima, možemo pomoći djeci da nauče nove stvari, grade uspješne odnose te da budu sretni i pronađu sebe.

Također, djeca igrom postaju svjesni vlastitog identiteta i shvaćaju kako se svi razlikuju jedni od drugih, odnosno počinju primjećivati razlike između dječaka i djevojčica, možda i neke vrste osobnosti kroz različita ponašanja. Igra je jedan od glavnih načina na koji djeca uče. Svako dijete je jedinstveno i razvija se na svoj način i u svoje vrijeme. Iz toga se može zaključiti da svako dijete raste s igrama, ali i da igre rastu s njim. Igra je jedinstven i djelotvoran način prirodnog učenja. S vremenom, utjecajima suvremenog društva, tehnologije i kulture mijenjaju se i igre, ali se ne mijenja ono što dijete igrom može naučiti.

Mnogo je različitih vrsta dječje igre i njihovih klasifikacija. Djeca se mogu igrati i više igara istodobno. Osim klasifikacije dječjih igara možemo zamijetiti i da postoje različiti načini igranja. Tako možemo uočiti razlike između dojenčadi, hodončadi i veće djece. Dojenčad se uglavnom igra samostalno ili s igračkama, dok sehodončad igra pored druge djece, a nekada i s njima. Često se nalaze u neposrednoj blizini, ali rijetko započinju komunikaciju. Veća djeca, poput djece predškolske dobi, sklonija su komunikaciji i igri s drugom djecom. (prema Ćorić - Špoljarić, Kralj, 2014)

Igru uglavnom opisuju slične karakteristike. "U igri dijete zadovoljava svoju potrebu za druženjem i ostvaruje pravo na sudjelovanje s drugima, samo odlučuje po svojim

pravilima jer je na fiktivnom planu sve moguće i mnogo je toga dopušteno za razliku od realnosti." (Rajić,Petrović-Sočo, 2015:605)

1.2. Povijest dječje igre

Pretpostavlja se da su dječje igre nastale pojavom prvih ljudi i civilizacije. Točno vrijeme nastanka određenih vrsta igara nije moguće odrediti jer većina igara s kojima se djeca danas susreću postoje već duži niz godina. Neke igre su zadržane (vjerojatno i proširene) te su i danas aktivne, a neke su zaboravljene ili zamijenjene novima. U prošlosti su se igre prenosile na drugačiji način nego danas pa su se tako igre koje su bile popularne prenosile širom svijeta putem migracija, trgovina, ratova i putovanja. Danas su sve dječje igre medijski popraćene, znanstveno istražene, a u trgovinama možemo pronaći gotovo sve što jedno dijete može poželjeti.

Isto tako, nastanak dječjih igara u prošlosti je bio ponešto teži, djeca nisu imala slobodno vrijeme za igru kao što imaju današnja djeca (djeca su radila kao i odrasli ljudi), a i životni vijek djece i odraslih bio je poprilično kratak. Neke od primjera da su se djeca igrala i u davna vremena možemo pronaći u povijesnim izvorima. Pronađeni su ostatci gline, izrezbarenih komadića drva, različiti crteži itd. Takvi pronađeni ostaci potvrđuju nam prisutnost igre u dalekim vremenima i opravdavaju činjenicu da je igra uvijek bila korisna čovjeku, u svakom trenutku i u svim društvima. Igra je jedan od načina funkcioniranja živog bića koji mu omogućuje da živi s drugima, da bude znatiželjan, da istražuje, uči i napreduje. Igra je puno više od same zabave. Užitek igranja, iznenađenje i sve ono što donosi igra vjerojatno je omogućilo našim precima da otkriju nove teritorije te da primjenjuju nove vještine.

Uzmimo za primjer igranje loptom. Igre bacanja loptom vjerojatno su nastale kao rezultat bacanja kamenja za lov ili obranu od neprijatelja. U prošlosti su djeca kao primjer lopte koristili različite oblike gline, materijala, ovisno o tome što im je u tom trenutku bilo dostupno. Danas su djeci dostupne lopte predodređene za sve vrste sportova, u boji i veličini koju god zažele. Pravila su vjerojatno uvijek bila slična, ili ista, ali iz tih pravila i iz te obične ideje "igre s loptom" danas su se rodili moderni i popularni

sportovi kojima se igraju i odrasli. Neke igre, poput nogometa, toliko su se razvile da je igra koja se igra s loptom, nogomet ili košarka, jedno od najbolje plaćenih zanimanja (poslova) današnjice. Iz toga se daje zaključiti da su se djetinjstvo i dječja igra kroz povijest znatno promijenili.

Uz pojam igre prva asocijacija je riječ igračka. Igračka je objekt koji je poznat svim ljudima bez obzira u kojoj zemlji žive. Iako su igračke postojale već s nastankom prve civilizacije, sama se riječ pojavljuje tek krajem srednjeg vijeka i početkom renesanse, a dolazi od latinske riječi *jocari* što znači šala. Poput svih sisavaca, ljudsko biće se igra. Ali, čovjek je stvorio igračke. One omogućuju ljudskom biću da razumije tehničku, estetsku, pa čak i socijalnu evoluciju društva. U današnje vrijeme društvo je znatno napredovalo pa tako postoje igračke i za sve ostale sisavce koje ljudi koriste kao kućne ljubimce.

Teško je odrediti točan datum pojave prvih igračaka. No, autorica Dubravka Balen-Letunić (2014:11) navodi: "O dječjoj igri, i o igračkama koje su djeci služile kao pomagala za igru, nešto se više saznaje tek od mlađega kamenog (neolitika) pa sve do mlađega željeznog doba (latena), razdoblja od šest tisućljeća (Sl. 1/str. 321). "Tako je na području jezera Clairvaux-les-Lacs pronađen mali drveni kanu, koji prema istraživanju pripada razdoblju mezozoika, a danas se čuva u konzervatorsko-istraživačkom centru RenéRémond u Lons-le-Saunier u Francuskoj. No, u Mezopotamiji je sa sigurnošću dokazano postojanje igračka, kao i u kasnijim civilizacijama poput drevnog Egipta, Grčke i Rima. Zahvaljujući raznim povijesnim i arheološkim izvorima, znamo da su mnoge igračke, kojima se danas djeca igraju, postojale i u vrijeme antike. Pisani i ikonografski izvori su od velike važnosti jer ističu način korištenja tadašnjih igračaka.

Jedna od igračaka tog doba je igračka *jojo*. Igračka *jojo* sastoji se od konopčića koji držimo u obje ruke i cilj je podizati mali valjak na tom konopcu. Osim *joja*, u antičkom razdoblju pronađena su i mala kolica od terakote koja su bila namijenjena za igru. U antičko doba smatra Breyer (2010) igračke su se uglavnom radile od terakote, metala, drveta, kosti, slame ili platna. Prema nekim istraživanjima pretpostavlja se da su bile

nalik današnjima. S obzirom na to da materijali poput slame i platna nisu izdržljivi, takve igračke nisu ostavile nikakav trag.

U srednjem vijeku pojavile su se neke od najpoznatijih igara suvremenog društva poput šaha, prve igre s kartama, ali i prve drvene figurice. U 16. stoljeću flamanski slikar Bruegel, nacrtao je sliku pod nazivom „Dječje igre” gdje možemo vidjeti više od 90 različitih igara i neke od igračkaka kao što su obruč i lutke. Ovo djelo sačuvano je u Muzeju povijesti umjetnosti u Beču. Zatim Rabelais u svom djelu „Gargantua i Pantagruel” donosi popis od 215 igara. Filozofi poput Montaignea počinju shvaćati koja je uloga igre u učenju kod djece. "Rousseau, naime, vjeruje u izvornu dobrotu djeteta. Po njemu svako dijete ima dobre izvorne sklonosti i ukoliko se pobrinemo da se ono razvija u skladu sa svojom prirodom i ne dozvolimo da išta stane na put njegovom spontanom razvoju – velika je vjerojatnost da će rezultat biti pozitivan. Svako je dijete po prirodi dobro i ono će takvo i ostati ukoliko se njegovu prirodu pravilno usmjerava i to od najranije dobi."(Rousseau prema Golubović, 2013:26-27). On je predlagao dječje igre i igračke, ali je smatrao da pravo obrazovanje počinje tek nakon djetinjstva.

Početakom 19. stoljeća industrijska revolucija je preobrazila svijet igračkaka. Igračke postaju industrijski proizvod proizveden u tvornicama. Proizvodnjom igračkaka u tvornicama igračke postaju sve više dostupne djeci. Isto tako, igračke je moguće proizvoditi u većoj količini, ali i na drugačiji način, što dovodi do toga da se javljaju različite igračke. Igre koje se pojavljuju u 19. stoljeću su igre čitanja, a masovna nepismenost je jedan od izazova toga doba. Dječja igra i igračke postaju važne za razvoj djeteta te se počinje mijenjati vizija djeteta. U drugoj polovici 20. stoljeća dolazi do uporabe plastičnih materijala u proizvodnji igračkaka, što je znatno promijenilo ovu industriju. Igračke postaju uobičajene i svakodnevne pa se time istovremeno i razvija status djeteta. Dolazi i do razvoja dječje psihologije i cijelog niza edukativnih igračkaka. Krajem 20. stoljeća i pojavom prvih video igara i novih tehnologija dolazi do revolucionarnog razvoja igre i igračkaka. Igračke su postale odraz globaliziranog i stalno razvijajućeg društva. S ciljem olakšavanja motoričkog i psihičkog razvoja djeteta, one su

također alat za izgradnju odnosa između djeteta i roditelja, kao i odnosa djeteta s cijelim svijetom.

Osim igre koja se značajno mijenjala kroz povijest, podložan promjenama bio je i odgoj djece. U prošlosti su se djeca odgajala po strogim pravilima svojih roditelja. Uglavnom ih se promatralo kao i odrasle ili kao "male vražičke" kojima je potreban strogi odgoj i fizičko kažnjavanje kako bi izrasli u "normalnog građanina tadašnjeg vremena". Pravila u kući se kroz povijest nisu puno mijenjala: glavnu ulogu i riječ u kući je uvijek imao otac, djeca uglavnom nisu odlazila u školu, a vrtići u to vrijeme nisu ni postojali, obitelji su brojile veliki broj djece pa su djeca na neki način ovisila sama o sebi. Bolest i siromaštvo bili su glavni uzroci ranih smrti i loših životnih uvjeta. Uz velike obitelji, loše uvjete, djetinjstvo je bilo puno teže od današnjeg u suvremenom društvu. Djetinjstvo je ovisilo i o društvenom sloju kojemu je obitelj pripadala, pa se tako može dokazati i da su siromašna djeca radila od malih nogu.

Za razliku od suvremenog shvaćanja, u prošlosti se dječja igra dugo smatrana kao ispunjenje ili predrazdoblje do dolaska prvih pravih obaveza (školovanja ili rada), a ne prirodnom i osnovnom potrebom djeteta. Bez obzira na to što danas postoje nova shvaćanja kako je igra nužna u razvoju svakoga djeteta, još uvijek susrećemo mišljenja kako djecu treba čim prije odvojiti od igre jer je igra "gubljenje vremena". Preranim uključivanjem djeteta u svijet odraslih djetetu se nameću veliki zadaci i zahtjevi koje dijete teško ispunjava, što kasnije rezultira psihičkim problemima poput depresije, isfrustriranosti, ali i brojnim drugim životnim problemima.

Dječja igra oduvijek je bila predmet istraživanja i mnogi su filozofi i psihoanalitičari u prošlosti pokušavali proučavati dječju igru kao sastavni, ali i obvezni dio razvoja samoga djeteta. Kod starih Grka mnogo se pazilo na odgoj djece. Čak su se i robovi brinuli za tjelesni odgoj djece, ali nisu zanemarivali ni igru. Platon u svojem djelu „Država” navodi kako dijete nije vlasništvo obitelji, već vlasništvo države (prema Krstić, 2019). Država ili vlast nameće obiteljima odgojne metode te tako stvara djecu po svome izboru. Platon svejedno djeteta smatra da je djetetu igra nužna za razvoj i podržava različite oblike igre jer igru vidi kao oblik i način učenja. Dijete je rođeno s igrom, pa mu

se ista mora i omogućiti. Aristotel (prema Stevanović 2003) se slaže da je dječja igra nužna, ali tvrdi i da na igru treba paziti jer djeci igra ne smije biti zamorna već zanimljiva i edukativna. Kod starih Rimljana (prema Stevanović 2003) igra je također predstavljala radost i veselje. Dokaz tome je i izraz "Panem et circenses!" (kruha i igara!).

Kasniji filozofi donose drugačije rasprave pa tako francuski filozof Rousseau (prema Golubović, 2013:26-27) u svome djelu „Emile ili O odgoju“ navodi: "Stoga, se na to treba posebno paziti od najmlađe dobi (jer u suprotnom će biti kasno), a to je moguće učiniti jedino pod uvjetom da se dijete odgaja u skladu s njegovom prirodom." Smatra ga se među prvim filozofima koji je uočavao djetetovu potrebu za rast i razvoj kroz igru. Piaget (prema Duran, 2011) promatra igru kroz kognitivni razvoj i povezuje ju sa strukturom misaonih aktivnosti, kao multifunkcionalnu, nejednoznačnu, nespecijaliziranu aktivnost. On je i nešto opširniji pa ističe različite faze igre u kojima prikazuje interakcije između različitih područja evolucije: igre logičkog razmišljanja i socijalizacije. Ono što njega zanima jest razvoj inteligencije, ali i razvoj samog djeteta kroz dječju igru. Piaget tako razlikuje četiri razdoblja kognitivnog razvoja. Prvo razdoblje je senzomotoričko razdoblje. U tom razdoblju dijete usvaja stalnost objekata i karakteristično je po stalnoj aktivnosti. U senzomotoričkom razdoblju Piaget govori o jednostavnim igrama vježbanja. U drugom predoperacijskom razdoblju dolazi do pojave simboličke igre. Takva igra ispunjava temeljnu funkciju na psihičkoj razini. Trećim razdobljem konkretne operacije uvodi se socijalni aspekt igre kroz igre s pravilima koje odražavaju intelektualnu i psihološku zrelost djeteta. I zadnje, razdoblje formalnih operacija, predstavlja završni stupanj razvoja kojim dolazi do apstraktnog logičkog razmišljanja kod djece.

Igra je također način na koji dijete pristupa svijetu. Kroz igru dijete upoznaje druge, vanjski svijet, objekte i život. Prema riječima Vygotskog (prema Klarin, 2017) igra stvara proksimalnu zonu razvoja djeteta. U igri, dijete je uvijek izvan svoje prosječne dobi, izvan svog uobičajenog ponašanja, kao da je iznad sebe. Psiholog Gutton smatra da je igra za dijete privilegirani način postojanja na svijetu, odnosno "način da bude potreban". Igra ima temeljnu ulogu i pravi je organizator psihičkog života. Freud, kao

prvi psihoanalitičar teorije igre, izjavio je da se svako dijete koje se igra ponaša kao pjesnik (prema Berecki, 1986). Odnosno, svako dijete stvara svoj svijet i organizira stvari svog svijeta. Freud je gledao na igru kao na sredstvo kojim dijete ostvaruje svoje veliko kulturno i psihološko dostignuće. Smatrao je da se dijete kroz igru izražava. Navodi kako isto vrijedi i za dojenčad čija se igra sastoji samo od smiješka prema majci. Psihoanalitičari su kasnije proširili Freudova razmišljanja te su prepoznali mnoge probleme i emocije koje djeca izražavaju kroz igru. Tako je terapija igrom postala glavno sredstvo pomaganja maloj djeci pri rješavanju njihovih emocionalnih poteškoća. Za Donalda Woodsa Winnicotta igra je neophodna u uspostavljanju odnosa i u sazrijevanju djeteta. Također igra je ono što se događa između našeg unutarnjeg svijeta i vanjske stvarnosti. Kroz kreativnost koju dopušta igra te kroz istraživanje svijeta, igranje pridonosi oblikovanju identiteta djeteta jer su funkcije igre višestruke i neodvojive.

"Reformske pedagogije s kraja 19. i početka 20. stoljeća stavljaju dijete u središte svog djelovanja." (Rajić i Petrović-Sočo 2015:604). Tijekom povijesti razvile su se brojne teorije igre i različiti pogledi na igru. Igra i razvoj su povezani. S jedne strane, dijete odrasta i evolucija njegova razvoja odzvanja u njegovoj igri, a s druge strane, igra pridonosi tom rastu.

1.3. Uloga igre u razvoju djeteta

Igra je neizostavni dio ljudskog života. Igranje nije nužno vezano samo uz djetinjstvo, već i uz odraslu dob jer čovjek se ne igra samo u djetinjstvu, nego i u ostalim razdobljima života. I nikada mu nije dosta igre. Naravno, igre se s ljudskim godinama, ali i s razvojem tehnologije, mijenjaju i napreduju, ali potreba za igrom uvijek ostaje usađena unutar svakoga čovjeka. Igra je korisna za svakoga, a posebice za djecu i njihov razvoj pa je iz tog razloga dječja igra usko vezana uz djetinjstvo. Dokazano je da je igra temelj razvoja tjelesnih, socijalnih, intelektualnih i socio-emocionalnih sposobnosti kod djeteta (Lazar, 2007).

Djeca uživaju u igri i kažemo da im gotovo cijelo djetinjstvo prođe u igri. Dijete putem igre upoznaje svijet i usvaja životna iskustva, komunikacijske vještine i norme

ponašanja. Igra je važna i kod motoričkih i mentalnih sposobnosti. Nakon rođenja, dijete upoznaje sebe i okruženje u kojem živi putem dodira i pokreta. Pokretom i opipom dijete istražuje predmete koji ga okružuju doživljavajući osjećaje radosti i ugone. Takvim aktivnostima razvija se sposobnost opažanja koja je bitna za razvoj misaonih procesa, ali dolazi i do razvoja motoričke koordinacije. Kako je igra bitna za razvoj, kod djece se u prve dvije godine života koriste senzomotorne igre. U senzorni sustav ubrajamo kretanje, mišiće i zglobove, sluh, vid, dodir, miris i okus. Neke od igara koje potiču razvoj senzomotorike kod djece su: skakanje, pljeskanje, igra skrivača, škakljanje, guranje i povlačenje raznih predmeta, trčanje, igranje vodom i mnoge druge aktivnosti. Tu spadaju igre poput gradnje kula od kocaka, rezanje i lijepljenje slika, izrada figurica od plastelina. Postepenim razvojem djece razvijaju se i dječje igre koje postaju sve složenije i zahtjevnije. S razvojem i rastom djeteta igre postaju sve više i više edukativnog karaktera te zahtijevaju veći angažman, veći broj pravila, razmišljanje, kreativnost itd.

Prema psihologicama Prvčić i Rister Zec (2002)⁴ igra je sastavni dio života svakog djeteta. Osim što donosi rasonodu i pruža zadovoljstvo, igra također predstavlja i način kroz koji djeca uče o sebi, drugima i svijetu koji ih okružuje, stječu kompetenciju i stvaraju socijalne odnose. Iz tog razloga izrazito je važno da svako dijete ima dovoljno vremena za igru, odnosno da igra bude dio svakodnevnog života djeteta.

Iz dječje igre potiču brojne prednosti. Ona je razlog razvoja moralnih osobina poput stvaranja novih prijateljstava, međusobne suradnje, inicijativnosti, izdržljivosti, ustrajnosti, tolerancije i samodiscipline. Socijalna pedagoginja Dora Kralj (2012)⁵ smatra kako kroz igru dijete uči, razvija se, otkriva sebe i svijet putem pokušaja i pogrešaka, eksperimentiranjem s različitim materijalima, zvukovima, sredstvima, istraživačkim i drugim načinima, igranjem uloga. Na taj način djeca se uče i međusobno pomagati, povezivati, komunicirati i izražavati, pronaći kompromis, pregovarati o ulogama, dijeliti stvari, pridržavati se pravila u igri, kako pripadati grupi i kako biti dio tima. Igra ispunjava

⁴ Igra mora biti dječja svakodnevnica. Dostupno na: <https://www.vasezdravlje.com/djecje-zdravlje/igra-mora-biti-djecja-svakodnevnica> [Pristupljeno: 16.kolovoza 2020.]

⁵ Zašto je igra važna za razvoj djece? Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> [pristupljeno: 16.kolovoza 2020]

mnoge potrebe, uključujući osjećaj uspjeha, uspješno davanje i primanje pozornosti te potrebu za samopoštovanjem. Putem igre djeca uče o pravednosti, uče izražavati emocije poput ljutnje, straha, frustracije, stresa i otkrivaju načine kako se suočiti s tim osjećajima.

Igranje je idealno i za podršku dječje kreativnosti i mašte jer nudi okruženje bez rizika. Kad mala djeca koriste imaginaciju u igri, puno su kreativnija, bolje obavljaju svoje zadaće i uče kako rješavati probleme. Važnost igre u dječjim životima dobro je dokumentirana. Kako djeca rastu i mijenjaju se, tako se igra razvija s njima prema razvojnom slijedu.

Za psihofizički razvoj djeteta važne su pokretne i didaktičke igre. Kako bi se ono normalno razvijalo, mora vježbati i usavršavati svoje sposobnosti. Svojom vlastitom aktivnošću stječe iskustva, ulazi u različite odnose, uči komunicirati i ponašati se što mu omogućuje da kao pojedinac djeluje u društvu. Djeca predmete i pojave u okolini moraju opipati, osjetiti, isprobati, mirisati, rastaviti, sastaviti i proučavati kako bi uočili njihova svojstva, razlike ili primjenu. Točnije, uz sve moraju koristiti i razvijati svoja osjetila. Takvi doživljaji, tvrdi Stevanović (2003), potiču djecu na razmišljanje i zaključivanje, što je osnova intelektualnog razvoja. Igra je značajna i za fizički razvoj, bez nje tijelo ne bi moglo normalno rasti i razvijati se. U igrama je često nužno da se dijete nalazi u otvorenim prostorima gdje treba trčati. Time jača svoje tijelo, povećava svoju brzinu kretanja ili trčanja, jača svoje ruke i dobiva na snazi. Osim toga, igra utječe na razvoj fine i grube motorike, razvoj jezika (komunikaciju, ali i lakše učenje novog, stranog jezika), razvoj socijalizacije, osobne svijesti, kreativnosti, rješavanja problema i sposobnosti učenja.

Najvažnija uloga koju može imati igra je pomoć djeci da budu aktivna. Djeca bi trebala iskusiti i razne sadržaje poput umjetnosti, glazbe i znanosti. Svaki od ovih sadržaja važan je za razvoj mozga. Stoga, od malih nogu djeca trebaju gledati i proučavati slikovnice, različite fotografije, slušati glazbu i dječje pjesme, gledati crtiće i brojne dječje znanstvene emisije. Djeci će se brojne fotografije, crtići i pjesme učiniti zanimljivima pa će vrlo lako nešto i naučiti iz toga.

Igra povezuje senzomotorni, kognitivni i socijalno-emocionalni razvoj te pruža idealno okruženje za razvoj mozga. Američki institut za razvoj djece navodi da je igra dječji posao, a igračke su njihov alat. Kao što svaka odrasla osoba ima posao ili određene obveze, tako i dijete ima obvezu igrati se. Kroz igru djeca uče o svijetu, o sebi i o drugima. Igračke pomažu djeci da nauče kako funkcioniraju stvari, izgraditi kontrolu mišića i snagu, upotrijebiti svoju maštu, riješiti probleme i kako surađivati s drugima. Sadržaj igre trebao bi proizaći iz djetetove mašte i iskustva. No, jedan od problema današnjice je taj da su igračke strukturirane tako da diktiraju određenu vrstu igranja pa dječja kreativnost i maštovitost u takvim igrama nije nužna jer je već sve propisano. Roditelji bi trebali razumjeti potrebe igranja vlastitog djeteta i osigurati mu okruženje koje će zadovoljiti njegove potrebe.

Budući da je igra bila i ostala sastavni dio dječjeg druženja, odrastanja i učenja, oni uživaju u igri i kažemo da im gotovo čitavo djetinjstvo prođe u igri. Upoznavanje svijeta, životna iskustva, komunikacijske vještine, usvajanje normi ponašanja, sve to djeca usvajaju putem igre. Igra je važna i kod motoričkih i mentalnih sposobnosti. Ako igra nije prisutna kod djece ili je ta igra izražena na nepravilan način npr. izrazitom agresijom i smanjenom pozornošću, može upućivati na neki poremećaj kod djeteta (npr. autizam, ADHD). Dječja psihologija smatra igru osnovnom dječjom aktivnosti putem koje dijete zadovoljava potrebu za kretanjem i djelatnošću. Kroz igru dijete počinje shvaćati razliku između stvarnosti i mašte, uči se ponašati i surađivati s drugima. To je aktivnost koja razvija i odgaja dijete. Djeca ne vide svijet onako kako ga vide odrasli. Stoga kažemo da se djeca igraju kako bi zadovoljila svoje potrebe i želje. Ono što dijete ne smije napraviti u stvarnosti, može napraviti u igri, koristeći maštu i kreativnost. Kako bi se dijete normalno razvijalo, ono mora biti aktivni sudionik u igri, što znači da dijete mora vlastitom inicijativom krenuti u istraživanje, promatranje i dodirivanje stvari oko sebe. Dijete ne smije biti pasivno, odnosno ne smije samo promatrati i slušati zbivanja oko sebe. Igra je puno više nego sama zabava za djecu. To je način na koji oni najbolje uče, uče kako funkcionira svijet te kako će se uklopiti u njega. Sva djeca bi trebala imati vremena za igru. To je sastavni dio za uspostavljanje povjerenja te razvijanje sposobnosti suočavanja, fleksibilnosti i pozitivne interakcije s drugima. Kroz igru, dijete će moći primijeniti te vještine dok izrasta u mladu odraslu osobu.

2. Rano učenje stranog jezika

Rano učenje stranog, novog ili drugog jezika u predškolskoj dobi moguće je, pa čak i poželjno jer djeca imaju prirodni potencijal za brzo usvajanje jezika koje doprinosi kognitivnom razvoju djeteta. Drugi ili strani jezik podrazumijeva jezik koji djeca ili odrasla osoba uče nakon usvajanja materinskog. Učenjem stranog jezika u ranoj dobi djeca stvaraju pozitivan odnos prema novom i budućem učenju, ali i prema prihvaćanju različitih ljudi, stranih jezika i kultura. Isto tako, rano učenje stranog jezika poboljšava komunikacijske vještine poput razumijevanja, izražavanja, ali i sposobnosti rješavanja određenih problema. Osim učenja drugog jezika, dijete se uz jezik upoznaje s višejezičnim i multikulturalnim svijetom pa se na taj način uči o drugim narodima, kulturama i običajima, ali uči se i prihvaćati različitost. Upravo zbog toga ministri obrazovanja Europske unije⁶ podupiru nastavu na najmanje dva strana jezika od rane dobi. Rano učenje stranih jezika može utjecati na stavove prema drugim jezicima i njihovim kulturama. To je glavna motivacija raznih inicijativa Europske komisije za promicanje ranog učenja stranih jezika i poticanje istraživanja na tim područjima. U okviru Povjerenstva postoji skupina nacionalnih stručnjaka iz područja ranog učenja stranih jezika od predškolske dobi. Ova skupina stručnjaka daje informacije o situaciji u različitim zemljama i daje preporuke i smjernice za provedbu ranog učenja stranog jezika. Rano učenje jezika znači sustavno podizanje svijesti ili izloženosti jezika koje se odvijaju u obrazovanju u ranom djetinjstvu u kontekstu pedagoškog odgoja. Otvaranje dječjih umova za višejezičnost i različite kulture je vrijedna vježba koja sama po sebi pojačava individualni i društveni razvoj te povećava njihovu sposobnost suosjećanja s drugima.

2.1. Kako uči dijete rane i predškolske dobi?

Pod učenjem podrazumijevamo proces kojim se stječe novo iskustvo i usvaja znanje. Učenje je usmjereno obrazovanjem, a uglavnom ovisi o uloženom trudu i

⁶Rano učenje jezika. Dostupno na: https://ec.europa.eu/education/policies/multilingualism/early-language-learning_hr [Pristupljeno: 15. kolovoza 2020.]

naporu. Proces učenja izrazito je složen jer obuhvaća psihičku i tjelesnu stranu određene jedinice (čovjeka), a započinje već u prenatalnom periodu. Učenje i shvaćanje učenja se znatno mijenjalo kroz povijest. Danas je obrazovanje i učenje dostupno gotovo svima. Također, i sama djeca imaju veliku mogućnost i dobru prilagodbu kod učenja. Naime, ako sagledamo povijesno shvaćanje djeteta i njegova znanja, dolazimo do zaključka da se uvelike razlikuje od današnjeg, suvremenog shvaćanja. Na dijete se gledalo kao da je „tabula rasa“, odnosno prazna ploča na koju odrasli upisuju znanje, ali poznavajući noviju literaturu to je daleko od istine. Postepenim razvojem znanosti shvaćanje na značaj učenja od najranije dobi se mijenja. Danas je poznato da dijete počinje učiti onog trenutka kada dođe na svijet te da posjeduje intuitivna znanja o fizičkom i socijalnom okruženju. "Neka klasična shvatanja ranog učenja su: Ono ostavlja trajan, nekad 'neizbrisiv pečat' na razvoj individue (izrazito je trajno, djelimično i teško promjenljivo)." (Karić i Selimović 2011:158)

"Proces učenja počinje od trenutka djetetovog rođenja, njegovog prvog koraka i zaloga, dodira zabranjenog predmeta⁷". Uzmimo za primjer dječje glasove. U prvim mjesecima djetetova rođenja prve glasovne pojave manifestiraju se u vidu krikova ili mumljanja. Mumljanjem dijete usavršava auditivnu percepciju i aparat za artikulaciju, što je uvjet za imitiranje glasova onog jezika kojeg dijete sluša u neposrednoj blizini. Postepenim učenjem prvih riječi dijete gubi te krikove i glasove, a razvija i prepoznaje zvučne foneme koje čuje od drugih, pamti ih i reproducira ih. Na početku je to nesvjesno i bez razumijevanja (npr. dijete stalno ponavlja riječ *mama*), a postepenim razvojem djeteta to imitiranje postaje svjesno i namjerno (dijete počinje shvaćati da se riječ *mama* odnosi samo na jednu određenu osobu). Mala djeca prvo uče u osjetilnom, motoričkom, emocionalnom, govornom, pa tek onda spoznajnom području. Postepenim razvojem ona stječu i otkrivaju nova znanja.

Na rano učenje značajno utječu uzrast i karakteristike onoga tko uči. Ono treba biti prilagođeno s djetetovim kognitivnim razvojem, djetetovim sposobnostima i spoznajnim

⁷ Štrebanje i igranje: Kako je sve to učenje? Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/skola/strebanje-i-igranje-kako-je-sve-to-ucenje/> [Pristupljeno: 16. kolovoza 2020.]

procesima, djetetovoj pažnji i mogućnostima pamćenja. Učenje u predškolskoj dobi izuzetno je važno jer se time stječu opća, nespecifična i strategijska iskustva, a formira se i sposobnost. Važno je naglasak staviti na spoznajni proces djeteta i istaknuti kako dijete uči iskustveno, kroz igru, samostalno, ali i kroz interakciju sa svojom okolinom, odnosno s drugom djecom i odraslima, tvrdi Slunjski (2012). Stoga, djetetu treba dopustiti da preispituje i saznaje nove stvari koje ga zanimaju, treba umnožavati i razvijati nova saznanja i područja interesa, formirati djetetov duh da bude otvoren i spreman za istraživanje i upoznavanje novih iskustava. Svakom djetetu treba dopustiti da se igra jer igrom dijete najviše uči. Igra uvijek mora biti zanimljiva kako bi se dijete zainteresiralo i „upijalo nova znanja“. Nemoguće je izostaviti vrijednost igre u ljudskim životima, a pogotovo u vrijeme razvojnog razdoblja od prve godine na dalje. Igra se smatra pripremom za život u kojoj dijete istražuje, usvaja različite sposobnosti i znanja, zadovoljava svoje potrebe i interese te se razvija na tjelesnom, spoznajnom, socijalnom i emocionalnom području. Prema Došen Dobud (2016) sve je to isticao i prvi predškolski program iz 1971. godine, iako je stavljao naglasak na unaprijed pedagoški zadanim ciljevima i zadacima. Osim roditelja, u učenju predškolske djece izuzetno bitnu ulogu imaju i odgajatelji. Roditelji i odgajatelji u toj dobi trebaju maksimalno iskoristiti vrijeme za učenje, kako kroz igru, tako i kroz komunikaciju s djetetom.

2.2. Usvajanje jezika u ranoj i predškolskoj dobi

Prema Josipu Silić (2006) jezik je složeni sustav znakova koji je nastajao tijekom povijesti društva. On omogućuje izgrađivanje svijesti, formiranje apstraktnog mišljenja i nadilaženje okvira neposredna osjetilnog odražavanja stvarnosti te na taj način prenošenje znanja novim generacijama. Jednostavnije rečeno, tvrdi Silić (2006), jezik je komunikacijski sustav sastavljen od znakova i pravila, a služi nam za prijenos informacija. U svijetu postoji između pet i sedam tisuća različitih jezika. Jezik predstavlja određeni narod kojemu on služi za međusobnu komunikaciju i sporazumijevanje. Jezik je čin izražavanja, ali i dio kulture jednog naroda.

Prema Jelaski (2007) teorije o usvajanju jezika možemo svesti na tri kategorije. Prva kategorija tvrdi kako dijete uči oponašanjem i na isti način usvaja jezik. Oponašanje možda ne može biti temelj u usvajanju jezika, ali svakako je jako važno kod usvajanja riječi i glasovnog sustava tog jezika. Druga skupina smatra da je usvajanje jezika i govora urođena sposobnost. Naravno, tu se ne pretpostavlja da je djetetu dovoljno da čuje roditeljski govor kako bi usvojilo jezik, već da s djetetom treba raditi. Svakom čovjeku je urođena potreba za govorom, ali na njemu treba i raditi. Treća skupina smatra da se jezik razvija međudjelovanjem, odnosno da su mu u temelju opće sposobnosti i iskustvo. Teorija o međudjelovanju oslanja se na jezični unos koji djeluje na spoznajne procese. Osim same okoline za dijete važnu ulogu imaju i pokreti tijela, mirisi, dodiri, okusi itd.

Djeca, za razliku od odraslih, usvajaju jezik nesvjesno i s velikom lakoćom. Točnije, dijete se ne trudi učiti sastavnice poput fonologije, sintakse, morfologije, semantike i pragmatike, kao što to čine odrasli ne bi li usvojili kakav strani jezik. Dijete u trenutku progovaranja prve riječi ne poznaje ni jedno jezično pravilo, čak i ne razumije što predstavlja riječ koju je izgovorio, ali sustavno usvaja jezik. Postepenim razvijanjem i rastom dijete će početi shvaćati značenja riječi pa će tada moći i uspješno komunicirati s drugima. Autori Šikić i Ivičević-Desnica (1988) tvrde da najveći napredaki razvoj govora i jezika obuhvaćaju djetetove prve tri godine života. U prvoj godini postepeno usvaja određene, lakše riječi. Uglavnom su to jednostavne jednosložne ili dvosložne riječi poput *ma-ma*, *ta-ta*, *se-ka*, *da*, *ne* itd. U drugoj godini dijete bi trebalo usvojiti od trideset do pedeset riječi te je sposobno spojiti riječi u kratku rečenicu, npr. *to maca* (kada dijete ugleda mačku) ili *još soka* (kada dijete traži još soka). Već tada je sposobno i voditi neku vrstu razgovora, ispravno izgovara većinu glasova a pojavljuju se i prva pitanja poput *tko to? što to?*. Postepenim razvojem i širenjem vokabulara negdje od treće godine života djetetov rječnik se već znatno povećava. U prosjeku se u trećoj godini dijete služi s oko tisuću riječi. Nadalje, dijete je sve više i više spremno na komunikaciju. Mogućnosti učenja jezika su nebrojene pa tako dijete može učiti i više jezika. Razlikujemo dvije vrste jezika koje dijete usvaja tijekom života, a to je onaj materinji i drugi jezik, odnosno strani jezik pojedinca.

2.3. Usvajanje materinskog jezika

Obično je majka ta koja nas uči govoriti i uz koju progovaramo naše prve riječi (čak je i djeci u prosjeku prva riječ *mama*), pa otuda i naziv materinski jezik. Naziv materinskog jezika u različitim inačicama postoji u gotovo svim jezicima. Iz toga proizlazi da je materinski jezik prvi jezik koji nesvjesno naučimo.

Prema Europskoj komisiji (2006)⁸ djetetov prvi jezik, materinski jezik, je u većini slučajeva nacionalni jezik države u kojoj živi. No, postoje obitelji čiji jezik prati kulturalna prošlost pa samim time postoji i nekoliko različitih vrsta materinskog jezika. Johnstone (2000, prema Europska komisija, 2006) razlikuje nekoliko materinskih jezika: standardni jezik države, drugi standardni jezik države, jezik nacionalne manjine, lokalni (narječje) jezik bez statusa te strani jezik. Samim time prvi jezik kojeg će dijete usvojiti i kojim će govoriti ovisi o povijesnoj situaciji obitelji, ali i trenutnoj situaciji u državi unutar koje žive. Uzmimo za primjer obitelj koja je porijeklom iz Hrvatske te su izvorni hrvatski govornici, a žive i rade u Njemačkoj. Postavlja se pitanje hoće li djetetov materinski jezik biti njemački ako ga roditelji prvo nauče taj jezik? Tada bi se u obzir trebala gledati povijesna situacija obitelji, tj. njihova kulturalna prošlost.

Dijete uči o svijetu istražujući svoju okolinu te na sličan način uči i sam jezik. Ono čemu u istraživanju služe poticaji, razni materijali te eksperimentiranje, u razvoju govora jesu zanimljivi glasovi, riječi i rečenice. Cijeli taj proces odvija se u djetetovom neposrednom okruženju, ali i u potrebnim interakcijama i komunikaciji s ostalom djecom i odraslima. Zbog velike količine materinskog jezika, Pavličević (2001, prema Silić, 2007) smatra da dijete započinje usvajati standardni jezik ulaskom u vrtić. Za usvajanje govora djeteta, bilo na materinskom ili stranom jeziku, važna je uloga roditelja i odgajatelja. U svakodnevnim aktivnostima s djecom roditelji i odgajatelji nastoje opisati radnje i situacije kojima se bave te na taj način djeci približiti jezik i omogućiti razumijevanje. Kod takvih razgovora postoji mnoštvo informacija koje djetetu nemaju

⁸ Rano učenje jezika. Dostupno na: https://ec.europa.eu/education/policies/multilingualism/early-language-learning_hr [Pristupljeno: 23. kolovoza 2020.]

značenje te samim time nemaju utjecaj na njegov jezični razvoj, no bitne su one informacije koje dijete upija i stavlja u kontekst jezika. Na taj način se djetetu omogućava „simultani prijevod s jezika praktično – situacijske komunikacije na verbalni jezik“ (Silić, 2007).

Upravo Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje ističe komunikaciju na materinskom jeziku kao jednu od osam glavnih kompetencija za cjeloživotno učenje. „U ranoj i predškolskoj dobi komunikacija na materinskome jeziku osnažuje se osposobljavanjem djeteta za pravilno usmeno izražavanje i bilježenje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja i iskustava u različitim, za njega svrhovitim i smislenim aktivnostima. Komunikacija na materinskome jeziku uključuje i razvoj svijesti djeteta o utjecaju jezika na druge i potrebi uporabe jezika na pozitivan i društveno odgovoran način. Ova kompetencija razvija se u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa vrtića koja se oslanja na stvaranje poticajnoga jezičnog okruženja te poticanje djece na raznolike socijalne interakcije s drugom djecom i odraslima.“ (Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, 2014:27).

Dijete prvenstveno od rođenja sudjeluje u neverbalnoj komunikaciji koja zatim s vremenom i s njegovom razvojem prelazi u verbalnu. Upravo neverbalna komunikacija uključuje sudjelovanje motoričkih i osjetilnih aktivnosti, dok u verbalnoj prevladava govorna aktivnosti. Na početku su to izrazi lica, geste, mimike, pogledi koji predstavljaju prvi korak u razvoju govorne komunikacije te stvaranju aktivnog sudionika u interakciji. Zatim dolazi do sporazumijevanja uz pomoć zajedničkog iskustva djece i odraslih te praktične radnje. Nadalje, kada se riječi počinju oslobađati praktične radnje tada nastaju samostalni kodovi te pasivni govor postepeno postaje aktivnim, a samim time raste i djetetov rječnik (Silić, 2007). Silić tako ističe da dijete započinje učenje jezika prepoznavanjem zvukova i odjeljivanjem različitih glasova. Prema tome iznimno je važno da je djetetovo okruženje što poticajnije i zahtjevnije kako bi ono prirodnijim putem usvajalo različita znanja o jeziku. Također, dijete uči u svakodnevnim situacijama te je uloga roditelja i odgajatelja pružiti kvalitetno jezično okruženje, ali i koristiti primjerene postupke i ponašanja. Nakon što dijete usvoji prepoznavanje glasova, slijedi povezivanje glasova u riječi, a samim time i usvajanje jezičnih pravila tijekom govora.

Zatim naučene riječi slažu u govorne iskaze, a jednu riječ koriste kao izražavanje svojeg mišljenja. Posljednje jest upravo komunikacija, a Brunner (1983, prema Prebeg-Vilke, 1991) razlikuje funkciju ukazivanja i zahtjeva. Ukazivanje se odnosi na situaciju kada dijete želi usmjeriti pozornost sugovornika na nešto te sugovornik to shvati, dok kod zahtjeva naglašava zahtjev za nekim predmetom, poziv odraslog te zahtjev za pomoć. Ovi oblici komunikacije sadrže slabu govornu aktivnosti, ali odrasla osoba pokušava shvatiti takav izričaj djeteta i potaknuti ga na govorni razvoj.

2.4. Usvajanje stranog jezika

U današnje vrijeme velik broj ljudi, uz materinski jezik, govori još barem jedan strani jezik. Kažemo da je strani jezik onda kada jezik nije iz govornikove sredine, tj. kada jedan govornik govori jezikom nekog drugog društva ili neke druge države. Iz toga proizlazi da se za razliku od materinskog jezika strani jezik uči, a ne usvaja. Uzmimo za primjer engleski jezik. Činjenica da je engleski jezik u modernom svijetu jedan od najvažnijih, a možemo čak i kazati glavni međunarodni jezik, neupitna je jer on dominira gotovo svim oblicima javne komunikacije. Upravo zbog današnjeg suvremenog društva i zbog povezanosti cijeloga svijeta poznavanje drugog stranog jezika u potpunosti je normalno. Shodno tome, sve se više potiče učenje stranih jezika od najranije dobi kako bi komunikacija s ostatkom svijeta u kasnijoj dobi bila lakša. Zato je jako važno osmisliti programe i metode učenja stranog jezika za što su zaduženi brojni učitelji ili druge stručne osobe. Sposobnost govorenja, tj. korištenja dva ili više jezika naziva se bilingvizam.

Kao i komunikacija na materinskom jeziku, tako i komunikacija na stranim jezicima pronalazi svoje mjesto u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te također pripada jednoj od osam kompetencija za cjeloživotno učenje. „Dijete rane i predškolske dobi strani jezik uči u poticajnome jezičnom kontekstu, u igri i drugim za njega svrhovitim aktivnostima. Za to je najprimjereniji situacijski pristup učenju, koji djetetu omogućuje upoznavanje, razumijevanje i smisleno korištenje

stranoga jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija. Poučavanje stranoga jezika ne provodi se posebno oblikovanim metodičkim postupcima, nego je strani jezik utkan u svakidašnje odgojno-obrazovne aktivnosti vrtića. Razvoju ove kompetencije pridonosi i poticanje međukulturnoga razumijevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje.“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014:28).

Poznato je da je rana dob najprikladnija za početak učenja stranog jezika. Jedan od razloga je to što dijete do određene dobi učenje stranog jezika doživljava kao dio prirodnog procesa. Svatko od nas uči na drugačiji način te to ovisi o strategijama učenja svakog pojedinca. O tome također ovisi i način usvajanja vokabulara. Djeca u materinskom jeziku bez problema mogu naučiti i do tisući riječi, no usvajanje velike količine vokabulara u stranom jeziku je veći problem. Djeca su puno manje izložena stranom jeziku jer taj jezik ne koriste stalno kao materinski, kontekst u kojem uče nije jednak, riječi se ne mogu razumjeti iz konteksta rečenice. Prvi korak učenja riječi je prepoznati ju kao riječ, drugi korak je doživjeti riječ tj. predmet time što ga vidimo, čujemo njegov naziv i razumijemo njegovu ulogu. Kako bi osoba zapamtila riječ stranog jezika i uvrstila ju u svoju memoriju i govorni vokabular, treba se više puta susresti s riječi i doživjeti ju značajno. Iz toga proizlazi da je potrebno konstantno ponavljanje ne bi li usvojili određene riječi. Isto tako, neke se riječi mogu lako prepoznati zato što se su posuđenice iz jezika koje u materinskom jeziku imaju iste ili slične nazive, što stvara probleme u pisanju tih riječi. Također, zbunjujuće mogu biti i riječi koje imaju isti korijen i izvedene su iz istih riječi, no na drugim jezicima imaju drugačije značenje.

2.5. Faze učenja stranog jezika

Prilikom usvajanja stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi dijete prolazi kroz tri faze: tihi period (silent period), formulaički govor (formulaic speech) i strukturno i semantičko pojednostavljenje (structural and semantic simplification) (Ellis, 1994).

Tihi period (silent period), tvrdi Ellis (1994), možemo objasniti putem materinskog jezika. Na samom početku, ili u najranijoj dobi, dijete samo osluškuje materinski jezik i

pamti. Postepeno ga istražuje i upoznaje, a tek nakon nekog vremena počinje izgovarati određene skupove glasova ili riječi. S njegovim razvojem i pamćenjem postepeno obogaćuje svoj vokabular te je spreman postepeno služiti se tim jezikom. Isto tako, djetetu treba određeni period da osluškuje i istraži strani jezik kako bi ga postepeno mogao koristiti. Tihim periodom omogućujemo djetetu da gradi samopouzdanje za početak govorenja jer u to vrijeme ono samo osluškuje strani jezik i koristi ga unutar sebe, tj. kao unutarnji govor. Takva faza traje od dva do šest mjeseci, nekada i duže, prije nego li dijete počne koristiti određeni strani jezik. Faza ovisi i u kojoj mjeri dijete sluša strani jezik. Također, ovaj period je dokaz kako prilikom učenja dijete treba prvo dobro razumjeti kako bi reproduciralo, te da djeca puno više razumiju nego što nam mogu pokazati. Drugim riječima, dijete može razumjeti veliku količinu stranog jezika, ali tu istu količinu ne može reproducirati u tom trenutku, stoga si uzima vremena za razradu prije reprodukcije.

Formulaički govor (formulaic speech) jest faza učenja u kojoj dijete uči gotove jezične fraze bez usvajanja pojedinih dijelova rečenice ili riječi. Takve fraze koriste se u jednostavnoj komunikaciji s drugima, a isto tako to znanje doprinosi i učenju pravilnom strukturiranju rečenica. Kao što smo prethodno napomenuli djeca materinski i strani jezik uče bez da se optrećuju određenim jezičnim i gramatičkim pravilima, a upravo ovakvim načinom dijete uči gramatički pravilno strukturirati rečenicu. Neki od primjera formulaičkog govora su rutinske izjave zapamćene u cjelini, uzorak rečenice koji se može mijenjati po potrebi i pozdravi koji se koriste često.

Strukturno i semantičko pojednostavljenje (structural and semantic simplification) je faza u kojoj dijete koristi jednostavne riječi, a spaja ih bez upotrebe gramatičkih pravila i konteksta. Uzmimo za primjer "pod čisti" – daj mi nešto da očistim pod. Jedan od razloga je to što dijete još nije usvojilo potrebne gramatičke forme, te drugi, tijekom produkcije dijete još uvijek ne može pristupiti lingvističkim formama. Isto tako, od djeteta ne očekujemo da će u kratkom vremenu uspješno usvojiti sva jezična pravila stranog jezika, jer to ne može ni odrasla osoba. Greške koja djeca čine su normalne, ali postepenim razvojem i učenjem djeca će ih sama i ispravljati.

Sva djeca mogu naučiti neki strani jezik, bez obzira na to ima li urođeni talent za jezike ili ne. Važno je da dijete ostvari pozitivnu sliku o sebi i o svojim postignućima što će ga dodatno motivirati u procesu učenja stranog jezika."Mihaljević Djigunović (1999) ističe da je potreba za emocionalnom sigurnošću jedna od najsnažnijih potreba koja upravlja djetetovim ponašanjem te bi učitelj trebao biti spreman prihvatiti ulogu zaštitnika."(1999,prema Patekar 2014:76)smatra da prilikom vrednovanja znanja i sposobnosti treba uzeti u obzir i uloženi trud učenika te da bi učitelj trebao biti spreman prihvatiti ulogu zaštitnika. Kod mlađe djece jako je važno da imaju priliku osjetiti trenutni uspjeh tijekom učenja.

2.6.Prednosti učenja stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi

Učenje stranih jezika u predškolskoj dobi ima nebrojene prednosti. Točnije, istraživanja su pokazala da su prvih šest godina djetetova života ključna u razvoju jezika. Silić (2007) u svome djelu navodi mišljenja brojnih znanstvenika koji iznose svoje stavove u svezi s učenjem stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi. Tako Prebeg-Vilke (1991, prema Silić, 2007) naglasak stavlja na rano učenje stranog jezika zato što dijete time usvaja pravilan izgovor i način izgovaranja određenih riječi, kvalitetnije razumije vlastiti jezik te u ranoj dobi postaje svjesno važnosti jezika u komunikaciji. Usvajanjem pravilnog stranog akcenta stvara govor veoma sličan izvornom govorniku. Isto tako, navodi da će dijete učenjem stranog jezika bolje razumjeti i vlastiti jezik jer će ih međusobno uspoređivati. Autor Winter (1996, prema Silić, 2007) slaže se s Prebeg-Vikleom te također pozitivno ocjenjuje učenje stranog jezika u što ranijoj dobi jer dijete time može naučiti onoliko jezika koliko mu okolina omogući čuti, što samo olakšava proces usvajanja drugog jezika. Hamstrand (prema Silić, 2007) vidi veliki doprinos u učenju stranog jezika radi poticanja pozitivnih stavova prema drugim narodima, kulturama, a upravo time se stječe nova generacija ljudi koja podržava različitost.

Djeca rane i predškolske dobi uče strani jezik na zabavan i veoma lak način koji se razlikuje od procesa učenja odraslih. Djeca koriste intrinzičnu motivaciju kako bi putem istraživanja i eksperimentiranja došli do novih spoznaja te kako bi objasnili pojmove i događanja iz njihovog bliskog okruženja. Samim time, dijete stvara pozitivan stav

općenito prema učenju te postepeno stječe samopouzdanje kako bi slobodno sudjelovalo u interakciji s pojedincima iz vlastite okoline (Silić, 2007). Ono što Silić (2007) također smatra važnim jest učenje govora bez namjere u ranom djetinjstvu. Dijete nema osjećaj ili potrebu da je primorano nešto naučiti, već je na nesvjesnoj razini izloženo stranom jeziku u svakodnevnim situacijama, kao što je igra, suradnja i komunikacija u njemu bliskim aktivnostima. Djetetova pažnja je u takvim situacijama pojačana jer ono ima aktivnu ulogu i time stječe određene vještine potrebne za budući život. Također je djetetu olakšano usvajanje stranog jezika u svakodnevnim situacijama jer može lako pronaći smisao i razumjeti razlog korištenja određenih govornih fraza na stranom jeziku.

S obzirom na to da djeca imaju veliku mogućnost i prednost u učenju stranih jezika u ranoj i predškolskoj dobi mnogi autori i istraživači slažu se da bi djeca trebala početi učiti strani jezik već u ranoj i predškolskoj dobi. Isto tako, postoji istraživanje da moć "upijanja stranog jezika" kod djece već opada u sedmoj godini. Stoga Silić (2007) navodi da djeci treba omogućiti učenje stranog jezika u okviru programa u predškolskoj dobi, ali da je za to potrebno i ostvariti sve uvjete. Kako bi se strani jezik učio u predškolskoj dobi potrebno je naći stručnjaka, odgajatelja ili profesora koji dobro vlada i stranim, ali i materinskim jezikom. Isto tako, moraju biti zadovoljeni i sljedeći uvjeti: 1. kvalitetno, ugodno i poticajno okruženje u kojem će se dijete osjećati prihvaćeno, sigurno i ugodno; 2. sve aktivnosti koje se provode u vrtiću moraju biti dobro organizirane i zadovoljavati osnovne potrebe za učenjem, istraživanjem, kretanjem itd.; 3. vrijeme mora biti unaprijed organizirano jer vrijeme učenja ne smije biti predugo kako bi djeca mogla održati svoju koncentraciju; 4. svaka dječja ustanova treba imati stručne osobe u poznavanju stranog i materinskog jezika; 5. sredstva u organiziranju učenja strana jezika moraju biti kvalitetna, dakle trebaju sadržavati i audiovizualna i didaktička sredstva; 6. potrebno je organizirati dobru komunikaciju između djece i odgajatelja-učitelja, ali i između djece; 7. osmisliti uvjete da se razvija želja za komuniciranjem na stranom jeziku u igri, ali i u drugim situacijama; 8. osigurati dovoljno vremena za slušanje i komuniciranje na stranom jeziku; 9. osigurati djeci izloženost različitim jezicima; 10. poticati govorno stvaralaštvo; 11. pružati povratne informacije djeci o njihovoj uspješnosti (Silić, 2007).

Kada su svi navedeni uvjeti ispunjeni, nastava, tj. učenje stranog jezika djece rane i predškolske dobi bit će zadovoljeni pa ujedno postoji i pretpostavka da će to učenje biti i uspješno.

3. Metoda poučavanja pokretom

Prema Ravnić (2015) pokret je glavno sredstvo putem kojega dijete njime izražava vlastite emocije te upoznaje svijet oko sebe. Na temelju toga je nastala jedna od metoda usvajanja stranog jezika, metoda poučavanja pokretom (engl. Total Physical Response Method). TPR metodu je razvio Dr. James J. Asher sedamdesetih godina 20. stoljeća, a takva se metoda koristi sve do danas u odgojno obrazovnoj praksi. Glavna uloga ove metode je stvoriti poticajno okruženje unutar kojeg dijete ima mogućnosti slušati strani jezik te reagirati pokretom na njega. Svrha jest da se strani jezik usvoji kroz motoričku aktivnost djeteta (Widodo, 2005). TPR metoda naglasak stavlja na tri procesa tijekom usvajanja stranog jezika. Djeca najprije usvajaju sposobnost slušanja, a tek onda sposobnost govora. Tijekom rane faze usvajanja materinskog jezika, dijete je sposobno razumjeti složene rečenice koje ne mogu spontano oponašati. Ovaj proces obuhvaća stvaranje mentalnih mapa koje omogućuju djetetu da kasnije govori ciljanim jezikom, ali tek nakon faze slušanja. Sljedeći proces se odnosi na sposobnost slušanja s razumijevanjem kako bi djeca mogla tjelesno reagirati na govorni jezik koji odgajatelj predstavlja u obliku naredbe. Posljednji proces ističe prirodno razvijanje govora, ali tek nakon razumijevanja tuđeg na stranom jeziku (Widodo, 2005). Ono što Widodo (2005) ističe da je James Asher uvidio povezanost između prvog i drugog jezika djeteta te upravo metoda poučavanja pokretom predstavlja prirodnu metodu usvajanja jezika. Stoga se smatra da usvajanje drugog jezika treba sadržavati prirodne procese koji su prisutni i tijekom usvajanja materinjeg jezika pa je to potrebno uzeti u obzir kada se biraju metode koja će se poučavati strani jezik (Widodo, 2005). Widodo (2005) navodi da autori Haynes, Larsen-Freemani Linse smatraju TPR metodu korisnom za učenje putem aktivnog sudjelovanja, ali i kada dijete samostalno može shvatiti ono što je čulo. Upravo pokret omogućuje da dijete postane aktivni sudionik u vlastitom procesu usvajanja stranog jezika.

3.1. Specifičnosti metode poučavanja pokretom

Glavna karakteristika metode poučavanja pokretom jesu aktivnosti praćene naredbom unutar odgojno-obrazovne skupine, a obuhvaćaju dvije osnovne tehnike: slušanje govora te fizička aktivnost koja predstavlja reakciju na informaciju koju je dijete primilo (Kodrić, 2013). Djeca tijekom takvih aktivnosti imaju glavnu ulogu slušatelja i izvođača koji odgovara na zapovijed odgajatelja. Od djece se, na početku, očekuje prepoznavanje i reagiranje na nove kombinacije prethodno naučenih riječi. Na primjer, odgajatelj usmjerava djecu s rečenicama kao što su: „Give me the book!“ i „Clap your hands!“.

Djeca također kroz igru samostalno smišljaju nove izraze pa na taj način ispituju vlastito znanje stranog jezika. Također je važno da se strani jezik usvaja uz prisutnu unutarnju motivaciju koja ima veliku ulogu kada će dijete progovoriti na stranom jeziku (Widodo, 2005). Prema njemu djeca prate osobu koja predstavlja govorni model te njegovo verbalno i neverbalno izražavanje, a isto zatim oponašaju. Stoga je prva faza u procesu poučavanja nazvana modeliranje jer tada odgajatelj izgovara naredbu i pokazuje ju djeci, a druga faza je demonstriranje. U fazi demonstriranja dijete je sposobno samostalno izvesti pokret i time iznosi činjenicu da je razumjelo naredbu odgajatelja.

Uloga odgajatelja je prije svega da bude dobro pripremljen i da ima točno zapisano i koje i kakve naredbe će se koristiti. Ova metoda iziskuje brzu akciju i nema vremena za spontanost. Isto tako, odgajatelj treba paziti na vlastite pokrete, odnosno postupke, ali i da oni negativno ne utječu na dijete i njegovu motivaciju za sudjelovanjem. Prema ovoj metodi autori navode kako je potrebno izbjegavati ispravljanje pogrešaka u ranoj fazi usvajanja jezika.

Djeca se vole kretati, te im je to najpotrebnije. Widodo ističe da metoda poučavanja pokretom diže raspoloženje unutar odgojno obrazovne skupine. Ova metoda se može koristiti u skupinama mlađeg uzrasta, a također se preporučuje i starijoj djeci te onima koji su tjelesno veoma aktivni i za koje kretanje jako važno.

3.2. Negativna strana metode poučavanja pokretom

Prema Widodo (2005) metoda poučavanja pokretom u odgojno-obrazovnoj praksi pokazuje i neke negativne strane njene primjene. Jedan od problema može biti da djeca nisu navikla na ovakav način poučavanja i postoji mogućnost da se osjećaju neugodno. TPR metoda se temelji na tome kako bi djeca koji su početnici stvorili temelje za daljnje učenje stranog jezika, a ne usvajanje jezika u cijelosti. Autori navode kako je najveći nedostatak prevelika količina naredbi čime se zanemaruje dječje igranje i druženje s vršnjacima tijekom usvajanja novih sadržaja.

3.3. Primjena metode poučavanja pokretom

Ovu metodu možemo primijeniti na više različitih načina, a ona prvenstveno ima utjecaj na učenje i proširivanje vokabulara, pričanje priča te upoznavanje gramatike stranog jezika (Widodo, 2005). Isključuje pisane tekstove, dok materijali i predmeti iz svakodnevnog života sudjeluju u primjeni ove metode. Veliku važnost u TPR metodi predstavljaju glas, geste, pokreti i radnje odgajatelja te uobičajni predmeti iz prostorije gdje djeca borave. Slike i predmeti iz skupine su odgajateljevo osnovno sredstvo rada kao i njegove vještine te time stvara poticajno i interaktivno okruženje. (Widodo, 2005). Djeca na samom početku izvode vrlo jednostavne naredbe („Stand up”, „Sit down”), koje su date od strane odgajatelja, a postepenim radom naredbe postaju sve složenije.

Metoda poučavanja pokretom može sadržavati slijed, odnosno lanac akcija koje se sastoje od nekoliko težih zadataka („Take pen and paper, sit down, begin at the top of your paper, write down...”) ili može sadržavati određenu priču koju djeca prate pokretom (Widodo, 2005). Najvažnije jest da odgajatelj potiče svu djecu na aktivno sudjelovanje u TPR aktivnostima kako bi svi mogli izvesti pokret nakon što su čuli odgajatelja. Widodo (2005) je naglasio nekoliko primjera TPR aktivnosti u odgojno obrazovnom procesu poput usvajanja vokabulara putem novih riječi, pjesme s pokretom i putem igre s pokretom.

3.4. Poticajno okruženje za komunikaciju na stranom jeziku

Svaki odgajatelj sa svojom skupinom komunicira na verbalni i neverbalni način, te radom i sudjelovanjem u različitim aktivnostima. Komunikacija odgojne skupine i odgajatelja je na toj relaciji da odgajatelj oblikuje čitav odgojno-obrazovni proces što znači da pripremom prostora u sobi, ponudom materijala za aktivnost ili postavljanjem pravila u vrtiću, odgajatelj priprema podlogu za učenje i razvoj djeteta (Miljak, Vujčić, 2002). Silić (2007) se posvećuje isticanju nekih pokretača kada je riječ o stvaranju poticajnog okruženja za komunikaciju na stranom jeziku. Autorica ističe važnost stvaranja poticajnog okruženja kao u igri tako i u stvarnim situacijama, također omogućiti djeci vrijeme za slušanje, komunikaciju i igru na stranom jeziku. Isto tako je važno da je odgajatelj kao takav dobar poznavatelj i vrstan stručnjak u poznavanju stranog i materinjeg jezika ali i da poznaje djecu kao takvu unutar odgojno obrazovne skupine. Kao korisnik metode poučavanje pokretom odgajatelj mora biti upoznat s mogućnostima, posebnostima te razvojnim stadijem djece u skupini te je tako sposoban procijeniti i stvoriti poticajno okruženje za komunikaciju na stranom jeziku (Silić, 2007).

3.5. Usavršavanje odgajatelja

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) nalaže nekoliko načela: Fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću, Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom, Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju te Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse. Upravo posljednje načelo se može povezati s usavršavanjem odgajatelja u 30 područjima odgojno-obrazovnog rada. „Podlogu tvorbe kurikulumu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavlja okruženje vrtića, a ne izdvojeni sadržaji učenja ili predmetna područja. Briga o postizanju i održavanju kvalitete tog okruženja (različite dimenzije okruženja) predstavlja temeljni preduvjet kvalitete odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću.“ (NKRPOO, 2014: 16).

4. Metodologija istraživanja

4.1. Predmet istraživanja

S obzirom na to da je u predškolskoj pedagogiji nedovoljno istraženo područje oko ranog učenja stranog jezika u okruženju dječjeg vrtića tijekom cjelodnevnog boravka djece, a ista mogućnost se i rijetko nudi roditeljima, pokušat ćemo uvidjeti u kojoj je mjeri moguće s djecom na najjednostavniji način naučiti nove riječi i pjesmicu na stranom jeziku.

Potreba za poznavanjem stranih jezika zbog globalizacije društva i potrebe za uspostavljanjem komunikacije s ljudima iz svih krajeva svijeta postaje sve izraženija. Iz tog se razloga budi interes za učenje stranih jezika od najranije dobi kako bi dijete što lakše usvojilo jezik, ali i kako bi formiralo pozitivan i prijateljski stav prema drugim narodima, kulturama i jezicima. Upravo zato što svako dijete usvaja strani jezik na drugačiji i lakši način nego odrasle osobe (jer dijete se ne zamara gramatičkim, pravopisnim i jezičnim pravilima) učenje stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi trebalo bi postati nužno.

4.2. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je postupno stvoriti okruženje i ozračje u vrtićkoj skupini koja će na prirodan način poticati komunikaciju na materinskom, ali i na stranom jeziku. Vrtićka skupina koja je predmet istraživanja je vrtićka skupina *Lavići* u pulskom vrtiću *Zvezdice*. Istraživanje obuhvaća stariju vrtićku skupinu djece (predškolsku djecu) između pet i šest i pol godina. Cilj je naučiti djecu starije vrtićke dobi pjesmicu na talijanskom jeziku, bez ikakva prethodna doticaja s tim jezikom. Izuzetak predstavljaju dvoje djece od šest godina čiji su roditelji dvojezični (koriste se i hrvatskim i talijanskim jezikom) te su i djeca u fazi učenja drugog stranog jezika. Metoda kojom ćemo se koristiti prilikom učenja novih riječi i pjesmice je TPR metoda.

Takvo određenje cilja pretpostavlja kontinuiran proces razdoblja od pet radnih dana u vremenu od četrdeset i pet minuta kako djeca ne bi izgubila koncentraciju, tj. kako bi uspješno održala koncentraciju. Isto tako, istraživanje se provodi u ranim jutarnjim satima nakon doručka jer u tom trenutku djeca mogu održati najveću razinu koncentracije. Na samom početku istraživanja cilj je ostvariti ugodno okruženje radi poticanja želje i potrebe za učenjem novih znanja. Uz pomoć TPR metode djeca će lakše usvojiti određene riječi iz stranog jezika pa ćemo time nastojati poticati komunikaciju na materinskom i stranome (talijanskom) jeziku putem stvaranja aktivnosti pokretima tijela. Djeci će takva metoda predstavljati jedan oblik igre te bi ih ista trebala i zainteresirati, a ujedno će i pokušati ostvariti jedan oblik komunikacije na stranom jeziku.

4.3. Postupak istraživanja i instrumenti

Istraživanje je provedeno u obliku eksperimenta akcijskog istraživanja. Akcijsko istraživanje podrazumijeva praktični način sagledavanja rada s ciljem procjene njegove kvalitete. U središtu akcijskog istraživanja nalazi se akcija, a prikupljeni podaci ili rezultati služe kao povratna informacija na temelju koje je moguće prilagođavati i mijenjati planirane aktivnosti. Takvim akcijskim istraživanjem nastoji se ustanoviti, promatrati, razumijevati, ali i mijenjati uvjete u odgojnoj skupini kako bi se što prije zapazila nužna potreba za učenjem stranih jezika u ranoj i predškolskoj dobi.

U tijeku akcijskog istraživanja za vrijeme sudjelovanja u vrtićkoj skupini odgajateljica je bila neposredno uključena, a istraživač je vršio proces aktivnosti, tj. samo istraživanje. Osim vođenja čitavog akcijskog istraživanja, istraživač je imao zadatak bilježiti napredak, povratne informacije i moguće poteškoće koje se događaju unutar istoga. Neke od poteškoća su bile nedostatak izvornog govornika talijanskog jezika i velika učestalost ponavljanja sadržaja pjesmice kako bi djeca što bolje usvojila isti.

Ovim akcijskim istraživanjem nastojalo se ustanoviti, zatim promatrati, razumijevati, vrednovati i mijenjati uvjete u odgojnoj skupini kako bi se postigli oni uvjeti koji će poticajno djelovati na odvijanje procesa komunikacije na talijanskom jeziku, odnosno stvaranje djetetove želje i potrebe za komuniciranjem na stranom (talijanskom) jeziku. Stoga je primijenjen postupak sustavnog promatranja, i to u varijanti “sudjelujućeg promatranja”.

Istraživanje je provedeno u vrtićkoj skupini *Lavići* na uzorku od dvadesetero djece vrtićke dobi od pet do šest i pol godina. Vrtićka skupina sastoji se od devet dječaka i jedanaest djevojčica, a kao model istraživanja je korištena pjesmica o ptičici i njezinim aktivnostima.

Ptičica Mimi

Ptičica Mimi voli pjevati ,

voli kroz prozor gledati.

Voli na šešir skakati.

Ptičica Mimi voli na rame sletjeti.

Mimi se s prijateljima na bicikli voli voziti.

U zimi ptičica Mimi mora pronaći mjesto gdje je toplo.

L'uccellino Mimi

L'uccellino Mimi ama cantare.

Gli piace guardare fuori dalla finestra.

Gli piace saltare sul cappello.

All'uccellino piace fermarsi sulla spalla.

All'uccellino piace andare in bicicletta con i suoi amici.

In inverno, Mimi deve trovare un posto caldo.

Prije samog početka realizacije aktivnosti bitno je upoznati djecu s kojima se vrši istraživanje, ali i predstaviti im tu istu aktivnost na njima zabavan i ugodan način. Prvenstveno je bitno ostvariti ugodno i poticajno okruženje gdje bi se djeca trebala osjećati sigurno i prihvaćeno.

Na samom početku istraživanja djeca su uvedena u temu na način da su im postavljena pitanja poput *Što sve ptičice mogu raditi? Koje pokrete izvode i kojim se radnjama služe?* Ugodnim razgovorom djeci je polako predstavljena ptičica koja je predmet čitavog istraživanja o učenju talijanskog jezika.

Nakon predstavljanja uslijedilo je prvo recitiranje pjesmice na hrvatskom jeziku. Djeca su nakon recitiranja izražavala svoje dojmove i postavljala pitanja, a potom su bila upućena da će tu istu pjesmu naučiti i na talijanskom jeziku, ali kako bi njima bilo zanimljivije i poticajnije koristit će se pokreti tijekom izgovaranja riječi. Pri recitiranju na talijanskom jeziku prvi put su korišteni i pokreti.

L'uccellino Mimi

L'uccellino Mimi ama cantare. (dodirivanje krajeva usana rukama te ispuštanje zvukova ptičjeg pjeva)

Gli piace guardare fuori dalla finestra. (rukama pokazujemo proces otvaranja prozora i gledanja kroz isti)

Gli piace saltare sul cappello. (lagani skok)

All'uccellino piace fermarsi sullas palla. (lagano dodirivanje ramena)

All'uccellino piace andare in bicicletta con i suoi amici. (imitiranje vožnje bicikle s nogama i rukama ispred sebe)

In inverno, Mimi deve trovare un posto caldo. (pokazivanje pokretima let ptica)

Nakon recitiranja i pokazivanja pjesmice djeci smo ostavili nekoliko trenutaka radi emocionalne stanke i kako bi im se slegli dojmovi o pjesmici i pokretima koji su prilikom recitiranja izvršeni. Potom je djeci postavljeno pitanje da svoje dojmove izraze, ali i da kažu jesu li im neke od riječi možda poznate. Ugodnim razgovorom djeca su s radošću prihvatila zadatak koji će naučiti te su s oduševljenjem pokazali želju ponavljati istu radnju. S obzirom na dječje mogućnosti i sposobnosti učenja nakon recitiranja djeca su usvajala svakim danom po dio pjesmice. Svakoga dana imala su za zadatak ponavljati prethodno naučeno, kako riječima, tako i pokretom. S petim danom djeca su već samostalno recitirala pjesmu i pokazivala je pokretima ruku.

4.4. Osvrt na rezultate

Djeca su akcijsko istraživanje prihvatila kao igru, ali i kao izazov. Uz pomoć poticajnih sredstava kao što je TDR metoda (metoda poučavanja pokretima) djeca su učenje stranog (talijanskog) jezika prvenstveno doživjela kao igru. Promatrajući djecu i njihov način učenja uočeno je kako djeca imaju mogućnost savladavanje sadržaja na vrlo lak i zabavan način. Ona uz pomoć različitih pokreta, glasova i riječi obogaćuju svoj vokabular i stječu iskustva o novom stranom (talijanskom) jeziku. Njihovim sudjelovanjem i zainteresiranošću djeca su pokazala kako mogu i nepoznat jezik, tj. jezik s kojim se nikada nisu dotakli, postepeno usvojiti ponavljajući određene forme i pokrete. Vremenski period u kojem je vršeno istraživanje nije bio dug, ali postepenim propitivanjem djece pokazano je kako su djevojčice ponešto brže savladale sadržaj pjesmice i pokrete.

Iz toga proizlazi kako je akcijsko istraživanje uspješno odrađeno jer su djeca stekla novo iskustvo, proširila svoje znanje, prihvatila drugi jezik i kulturu, ali i svakako stekla temelj ka osvajanju novih izazova u učenju novog stranog jezika.

5. Zaključak

U ovome radu obrađena je dječja igra kao djetetova primarna aktivnost. Kao što odrasli svakodnevno odlaze na posao i obavljaju svoje obaveze, tako se i djeca moraju igrati. Igranje i istraživanje primarni je dječji posao i najvažnija dječja obaveza. Dječja igra tako pokriva sva područja djetetova života jer ona doprinosi stupnju razvoja koje će dijete postići kroz odrastanje. Osim što djetetu predstavlja zabavu i užitek, dječja igra jača djetetove motoričke sposobnosti i potiče emocionalni razvoj. Dijete uz pomoć igre može nebrojeno toga naučiti, pa čak i strani jezik. Razvojem suvremenog društva u današnje vrijeme dječje igre prilagođene su svakoj dobi i svakoj osobi, a time je pokrivena gotovo svaka dječja želja i interes.

Razvojem globalizacije od odraslih se osoba očekuje poznavanje stranih jezika. S obzirom na to da djeca jezik usvajaju bez učenja gramatičkih i jezičnih pravila poželjno je da se strani jezik počne učiti u najranijoj dobi. Velikim brojem istraživanja dokazano je da moć učenja stranog jezika opada nakon sedme godine života pa je poželjno da se sa učenjem stranih jezika započne između treće i sedme godine (točnije, u vrtićkoj dobi). U ovom radu istražili smo kako djeca uz pomoć pokreta usvajaju nove riječi, iako nikada nisu čuli stranu talijansku riječ. Točnije, pokušali smo prikazati da su djeca sposobna, zainteresirana, ali i na dovoljnom stupnju razvoja da usvoje talijanski jezik. Time smatramo kako bi se učenje stranih jezika trebalo uvesti u dječje vrtiće jer bi se tada djeci i budućim odraslim osobama znatno olakšalo u daljnjem razvoju i uspjesima. Učenje stranog jezika u vrtićkoj dobi možda iziskuje puno vremena, ali kroz igru i dobru motivaciju svako dijete će razviti interes prema učenju novog.

Uz pomoć roditelja i odgajatelja svakome djetetu treba biti osigurana sva potrebna podrška u igri kako bi ono izraslo i razvilo se u motorički sposobnu, socioemocionalno kompetentnu i društvenu osobu koja će se i dalje razvijati kroz život.

6. Literatura

KNJIGE

Breyer, C. (2010). *Jeux et jouets à travers les âges, histoire et règles de jeux égyptiens, antiques et médiévaux*, Safran, Bruxelles

Ćorić - Špoljarić, Kralj (2014). *Socijalne vještine djeteta, vodič za roditelje*. Zagreb Markom Graf d.o.o

Došen Dobud., A. (2016). *Dijete-istraživač i stvaralac: igra, istraživanje i stvaranje djece rane i predškolske dobi*. Zagreb : Alinea

Duran, M. (2003). *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada Slap

Duran, M. (2011). *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada Slap

Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford University: Oxford University Press

Klarin, M. (2017). *Psihologija dječje igre*. Zadar: Sveučilište u Zadru

Kodrić, A. (2013). *Jezik na pozornici*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna nastava

Lazar, M. (2007). *Moć igre i igračke*. Đakovo: Tempo

Miljak, A., Vujčić, L. (2002) (ur.). *Vrtić-dječja kuća: Kako učiniti da vrtići budu u skladu s dječjom prirodom*. Rovinj: DV Neven

Prebeg-Vilke, M. (1991). *Vaše dijete i jezik: materinski, drugi strani jezik*. Zagreb: Školska knjiga

Ravnić, M. (2015). *Uhvati pokret*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet, Centar za istraživanje djetinjstva

Silić, A. (2007). *Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi*. Zagreb: Mali profesor

Silić, J. (2006). *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Disput: Zagreb

Slunjski, E. (2012). *Tragovima dječjih stopa*. Sesvete: Profil knjiga d.o.o.

Stevanović, M. (2003). *Predškolska pedagogija*. Rijeka: Andromeda

ČLANCI:

Balen-Letunić, D. (2014). Osvrtna igračke pretpovijesnog razdoblja. *Etnološka istraživanja*. [Online] No. 18/19. str. 11-17. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=197031 [Pristupljeno: 16 kolovoza 2020.]

Berecki, I. (1986). Izvorišta psihonalaze i psihoterapije dječje dobi. *Medicinski vjesnik*. [Online] Vol. 18. No. 2.str. 101-104. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/198967> [Pristupljeno: 16. kolovoza 2020.]

Šikić, N., Ivičević-Desnica, J., (1988). Govorno/jezični razvoj i njegovi problemi. *Govor*. [Online] Vol. 5 No. 1. str. 63-81. Dostupno na : <https://hrcak.srce.hr/176801> [Pristupljeno:21. kolovoza 2020.]

Golubović, A. (2013). Aktualnost Rousseauovih promišljanja filozofije odgoja s posebnim osvrtom na moralni odgoj. *Acta Iadertina*. [Online] str. 25-36. Vol. 10 No. 1. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/190111> [Pristupljeno: 17. kolovoza 2020.]

Jelaska Z. (2007). Pojedinaac i jezik. *Drugi hrvatski jezik*.str. 34-39. Cvikić, L. *Zagreb:Profil*. [Pristupljeno :17. kolovoza.2020]

Karić E., Selimović H. (2011). Učenje djece predškolske dobi. *Methodological Horizons*. [Online] str. 145-160. Vol. 6 No. 11. Dostupno na : <https://hrcak.srce.hr/71223> [Pristupljeno: 19.kolovoza 2020.]

Kosinac, Z. (2009). Igra u funkciji poticaja uspravnog stava i ravnoteže u djece razvojne dobi. *Život i škola*. [Online] str. 11-22. Vol. LV No. 22. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/47426> [Pristupljeno: 17. kolovoza 2020.]

Krstić, J. (2019). Problemi unutar Platonove filozofije odgoja i obrazovanja: uvjetovanje i dvoznačnost u pisanju. *Didaskalos: udruga studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*. [Online] str. 45-54. Vol. 3. No. 3. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=341359 [Pristupljeno: 17. kolovoza 2020.]

Patekar, J. (2014). Implikacije razvojnih obilježja djece rane školske dobi za nastavustranoga jezika. *Metodički ogleđi : časopis za filozofiju odgoja*. [Online] str. 67-81. Vol. 21 No. 1. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/129798> [Pristupljeno: 23. kolovoza 2020.]

Rajić, V., Petrović-Sočo B. (2015). Dječji doživljaji u predškolskoj i ranoj školskoj dobi. *Školski vjesnik: časopis za pedagoški teoriju i praksu*. [Online] str. 603-620. Vol. 64. No. 4. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/153131> [Pristupljeno: 16. kolovoza 2020.]

Šagud, M. (2015). Komunikacija odgajatelja i djece u igri i strukturiranim aktivnostima. *Školski vjesnik: časopis za pedagoški teoriju i praksu*. [Online] str. 91-111. Vol. 64 No. 1. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/143872> [Pristupljeno: 16. kolovoza 2020.]

Widodo, H. P. (2005). Teaching children using a Total Physical Response (TPR) Method: Rethinking. [Online] *Bahasa dan seni*. 33(2), str. 235-248. Dostupno na: <http://sastra.um.ac.id/wp-content/uploads/2009/10/Teaching-Children-Using-a-35-Total-Physical-Response-TPR-Method-Rethinking-Handoyo-Puji-Widodo.pdf> [Pristupljeno: 23. kolovoza 2020.]

INTERNETSKE POVEZNICE:

Hrvatski jezični portal. *Pojam igre*. [Online] Dostupno na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> [Pristupljeno: 1. kolovoza 2020.]

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). [Online] Dostupno na: <https://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf> [Pristupljeno: 20. kolovoza 2020.]

Vaše zdravlje: vodič za zdrav život. *Igra mora biti dječja svakodnevica*. (2002). [Online] Dostupno na: <https://www.vasezdravlje.com/djecje-zdravlje/igra-mora-biti-djecja-svakodnevica> [Pristupljeno: 16. kolovoza 2020]

Središnji državni portal. *Konvencija o pravima djeteta*. (2020). [Online] Dostupno na: <https://gov.hr/moja-uprava/obitelj-i-zivot/roditeljstvo/prava-djeteta/531> [Pristupljeno: 19. rujna 2020.]

Službene stranice Europske unije. Obrazovanje i izobrazba. *Rano učenje jezika*. [Online] Dostupno na: https://ec.europa.eu/education/policies/multilingualism/early-language-learning_hr [Pristupljeno: 23. kolovoza 2020.]

Štrebanje i igranje: Kako je sve to učenje. *Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba. Razvoj djece*. [Online] Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/skola/strebanje-i-igranje-kako-je-sve-to-ucenje/> [Pristupljeno: 24. kolovoza 2020]

Zašto je igra važna za razvoj djece. *Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba. Razvoj djece*. Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> [Pristupljeno 16. kolovoza 2020.]

7. Sažetak

Glavni cilj ovoga rada je prikazati kako djeca veće vrtićke dobi (razdoblje između pete i šeste godine) kroz igru imaju mogućnost steći brojne nove spoznaje i znanja. Igra u svačijem životu ima veliku ulogu, a njezine početke možemo uočiti i s razvojem prve civilizacije. Kroz rad je tako opisana igra kroz povijest pa sve do danas. Društvenim napretkom, ali i zahvaljujući brojnim eksperimentima i istraživanjima, djeca danas imaju veće mogućnosti razvoja jer igre sve više i više postaju edukativnog karaktera, a upravo radi toga današnja djeca imaju i priliku naučiti novi strani jezik. Usvajanjem materinskoga jezika djeca stvaraju i idealnu podlogu za nova znanja, ali i za učenje novog stranog jezika. Idealna dob za učenje stranog jezika je od djetetova rođenjado sedme godine radi različitog načina usvajanja stranog jezika. Usporedno s većom djecom i odraslima djeca vrtićke dobi uče strane jezike na znatno jednostavniji način bez razmišljanja o jezičnim pravilima i strukturi rečenice. Jedna od metoda koja pomaže pri učenju stranog jezika, a korištena je i u našem istraživanju, je učenje po modelu oponašanja. U radu smo pokušali prikazati kako djeca po modelu oponašanja s lakoćom usvajaju osnove talijanskog jezika, a time stvaraju i idealne temelje za učenje istog.

Rad sadrži istraživanje provedeno u pulskom Dječjem vrtiću *Zvezdice*, a ispitanici su bila djeca starije vrtićke skupine. Kroz pjesmicu na talijanskom jeziku i imitaciju iste ispitalo se kako djeca stječu nova znanja, kako usvajaju nove nepoznate riječi, ali i kako razvijaju materinski vokabular i stvaraju temelje za učenje novog jezika.

Ključne riječi: djeca, dječja igra, učenje stranog (talijanskog) jezika, materinski jezik, metoda poučavanja pokretom

SUMMARY

The main goal of this paper is to show how children of older kindergarten age (period between the ages of five and six) have the opportunity to acquire many new insights and knowledge through play. Play has a big role in everyone's life, and its beginnings can be seen with the development of the first civilization. The work thus describes play through history until today. Through social progress, but also thanks to numerous experiments and research, children today have greater opportunities for development because play is becoming more and more educational, and that is why today's children have the opportunity to learn a new foreign language. By acquiring their mother tongue, children create an ideal basis for new knowledge, but also for learning a new foreign language. The ideal age for learning a foreign language is up to the seventh year from the child's birth due to the different way of learning a foreign language. In parallel with older children and adults, kindergarten-age children learn foreign languages in a much simpler way without thinking about language rules and sentence structure. One of the methods that helps in learning a foreign language, and was used in our research, is learning by model of imitation. This paper therefore tries to show how children easily learn the basics of the Italian language according to the model of imitation, and thus create an ideal foundation for learning it.

This paper contains research conducted by the Pula Kindergarten "Zvezdice", and the respondents were children from an older kindergarten group. Through a poem in Italian and an imitation of the same, it was examined how children acquire new knowledge, how they acquire new unknown words, but also how they develop their mother tongue's vocabulary and create the foundations for learning a new language.

Keywords: children, children's play, foreign language (Italian) learning, mother tongue, teaching through movement method

SOMMARIO

L'obiettivo principale di questa tesi è mostrare come i bambini in età prescolare (tra i cinque e i sei anni) attraverso i giochi hanno la possibilità acquisire molte nuove cognizioni e conoscenze. Il gioco ha un ruolo importante nella vita di tutte le persone, e la sua storia la possiamo seguire assieme allo sviluppo della civiltà. Con il progresso sociale, ma grazie anche ai molti esperimenti e ricerche, i bambini oggi hanno molte più opportunità di sviluppo perché i giochi di oggi sono sempre più di natura educativa. Proprio per questo motivo i bambini hanno anche l'opportunità di imparare una nuova lingua straniera. Imparando la lingua materna i bambini creano una base ideale per imparare cose nuove, come anche per imparare le lingue straniere. L'età ideale per imparare e studiare una nuova lingua è fino al settimo anno di età del bambino. Diversamente dagli adulti e dai bambini in età scolastica, i bambini dell'asilo imparano la lingua straniera in modo molto più semplice, senza pensare alle regole linguistiche e alla struttura delle frasi. Uno dei metodi che aiuta i bambini a imparare una lingua straniera è il metodo dell'imitazione. Con questa tesi abbiamo cercato di dimostrare come i bambini attraverso l'imitazione facilmente imparano la base della lingua italiana e creano una base ideale per lo studio della stessa lingua.

La tesi comprende la ricerca effettuata nella scuola per l'infanzia *Zvezdice* di Pola. Tramite il canto e l'ascolto di una canzone in lingua italiana e con l'aiuto dell'imitazione abbiamo osservato come i bambini del gruppo grandi acquisiscono nuove conoscenze e nuove parole in una lingua che non conoscono.

Parole chiave: bambini, gioco, lingua straniera (italiano), lingua materna, metodo di insegnamento per movimento